

1. Bakgrunn/Innledning

Høsten 2020 ferdigstilte Norconsult på vegne av Hoskelie Hytteveforening utkast til endringer i eksisterende reguleringsplan for Hoskelie. Bakgrunnen var ønske om vinterbrøyting av veier, samt åpning for innlegging av vann-/avløp for de som ønsker det. Etter drøftelser med kommunen og tilpasninger av planen etter ønsker fra denne, vedtok Vågå formannskap 3. juni 2021 enstemmig å sende planen på høring.

I høringsrunden fremsatte NVE og Mattilsynet formelle innsigelser, bl.a. knyttet til krav om flomfareanalyse og vann-/avløpsmessige forhold. Hytteveforeningen stilte spørsmål ved lovmessigheten av enkelte av innsigelsene; spørsmål som vi så langt ikke har lyktes med å få de to instansers kommentarer til. Vi har imidlertid nå utarbeidet et revidert planutkast, der innsigelsene er hensyntatt i den utstrekning vi mener det er grunnlag for. Den vesentligste endring er imidlertid at VA-delen av planen er omgjort til kun å tillate utslipp/infiltrasjon av gråvann. Ved disse endringer håper vi at NVE og Mattilsynet ikke lenger finner grunn til å opprettholde sine innsigelser.

Styret i hytteveforeningen gir nedenfor kommentarer til de fremsatte innsigelser, sett opp mot de endringer som er gjort i det nye planutkast. For utarbeidelse av notatet har styret knyttet til seg både juridisk og VA-faglig kompetanse fra medlemmer i hytteforeningen.

2. Generelt om grunnlaget for formelle innsigelser i den konkrete sak/plan

Av regjeringens rundskriv H-2/14 (Retningslinjer for innsigelse i plansaker etter plan- og bygningsloven) framgår på side 7 at innsigelsesmyndighetene bør vise stor varsomhet med å overprøve kommunens skjønn i lokale forhold. Videre uttales på side 12):

«Det er viktig at det bare fremmes innsigelse der det er nødvendig å benytte dette virkemiddelet for å ivareta nasjonale og viktige regionale interesser eller andre interesser av stor samfunnsmessig betydning..... En innsigelse skal være forankret i og begrunnet ut fra vedtatte nasjonale eller regionale mål, rammer og retningslinjer.... Innsigelsesmyndigheten må vise tydelig til hvilken nasjonal eller regional interesse innsigelsen er begrunnet i. I tillegg må det gjøres en konkret vurdering av den aktuelle planen, og det må framgå og utdypes i begrunnelsen hvilke konkrete forhold i denne saken som gjør det nødvendig å fremme innsigelse».

Vi står i denne saken over for nokså begrensede endringer i en eksisterende reguleringsplan i et ferdig utbygget, mindre hytteområde. Det er for oss svært vanskelig å se hvilke forhold i planforslaget som kan utfordre «nasjonale og viktige regionale interesser eller andre interesser av stor samfunnsmessig betydning», eventuelt være i strid med «vedtatte nasjonale eller regionale mål, rammer og retningslinjer». Planfaglig har de lokale myndigheter kunnet godta planen slik den foreligger. I innsigelsene kan det ikke sees redegjort for hvilke konkrete tiltak som bryter med hvilke store interesser som nevnt.

Det kan selvsagt argumenteres med at vannkvaliteten i Sjoa er av regional interesse, men ut fra geografien og plasseringen av hyttene i det regulerte området, og særlig det forhold at det i revidert plan kun åpnes for utslipp infiltrasjon av gråvann, fremstår det for oss som utenkelig at avløp fra hyttene skulle ha noe betydning for vannkvaliteten i vassdraget. I den utstrekning Sjoa allerede har redusert vannkvalitet, skyldes det nok helt andre forhold enn forskriftsmessige gråvannsutslipp fra hytter. For øvrig fremstår for oss de innsigelser som NVE og Mattilsynet har kommet med, som ikke å være i overenstemmelse med det innsigelsesretten skal brukes til etter loven.

I sitt innsigelsesbrev av 7. juli 2021 har forøvrig Mattilsynet vist til lovens paragraf 4.2 annet ledd om såkalt konsekvensutredning. Det må imidlertid anses helt på det rene at den aktuelle plan ikke omfattes av forskriften om konsekvensutredning.

3. Krav om konsesjon for vannuttak/grunnvannsboring, samt forholdet til Drikkevannsforskriften

I innsigelsene fra NVE/Mattilsynet er det påpekt krav om konsesjon for vannuttak/grunnvannsboring, samt gitt anførsel om at Drikkevannsforskriften ikke kan *«omgås ved å dele opp vannforsyningssystemet i fler vannforsyninger/vannposter med færre brukere»*.

Om disse innsigelser viser vi til vår detaljerte redegjørelse i brev til Statsforvalteren i Innlandet 31. august 2021 (se vedlegg 1 til dette notatet), der vi imøtegår grunnlaget for innsigelsene. Vi har tross oppfordringer ikke mottatt noen kommentarer fra NVE/Mattilsynet til våre innvendinger, og må da legge til grunn at disse aksepteres.

Når det særlig gjelder Mattilsynets bekymringer for forurensnings av drikkevannskilder, er disse søkt ivare tatt ved justeringer foretatt i det reviderte planutkast som nå er til høring. Faren for slik forurensning anses minimert eller eliminert ved at det bare åpnes for utslipp/infiltrasjon av gråvann, og at det settes krav til VA-faglig prosjektering for alle anleggene for å sikre forsvarlig avstand mellom brønn og utslippspunkt fra gråvannsrenseanleggene.

4. Krav om flomfareanalyse

Her vil vi også vise til vårt brev 31. august 2021 til Statsforvalteren i Innlandet, men vi vil presisere/gjenta:

a. Grunnlaget for krav om flomfareutredning

Krav om risiko/sårbarhetsanalyse i form av flomfareanalyse er hjemlet i Plan- og bygningslovens § 4-3, som kom inn i loven flere år etter at Hoskelie var ferdig utbygget. Bestemmelsen gjelder *«utarbeidelse av planer for utbygging»*, med sikte på å få avklart *«om arealet er egnet for utbyggingsformål»*. Bestemmelsen har sin bakgrunn i ønsket om å unngå utbygging i områder med særlig risiko for at bebyggelsen vil kunne påføres skade. Som det vil framgå av det foreliggende planutkast, og som lagt til grunn av både kommunen og statsforvalteren, er imidlertid Hoskelie for lengst ferdig utbygget, og det åpnes ikke for en eneste ny enhet eller m2 bygning i forhold til gjeldende plan. Hele begrunnelsen for et krav om flomfareanalyse faller da bort.

Da någjeldende reguleringsplan for Hoskelie ble vedtatt, var den en utbyggingsplan, men lovendringer som § 4-3 med nye krav til planbehandling, kan ikke gis tilbakevirkende kraft. Skulle en flomfareanalyse nå vise at enkelte bygninger ligger flomutsatt, vil man ikke kunne kreve disse lovlig oppførte bygninger fjernet. Og man kan vel vanskelig se for seg en situasjon der enkelte hytter for alltid nektes innlegging av vann og avløp med den begrunnelse at hyttene i sin tid ikke burde vært bygget, mens øvrige hytter får tillatelse. På samme måte er det vel vanskelig å tenke seg at kommunen (etter eventuell flomfareanalyse) vil nekte enkelte hytteeiere å oppføre tilbygg i henhold til tidligere godkjente planbestemmelser, med den begrunnelse at eksisterende bygninger hele tiden kan ha ligget i en flomfariesone. Her ville vel dispensasjoner være nærliggende. Annerledes kunne nok situasjonen ha vært hvis man sto overfor et område med akutt fare for flomskade, jfr pkt d nedenfor.

NVE har gjentatte ganger hevdet at dersom man velger å gjøre endringer i en eksisterende reguleringsplan, må man foreta en full revisjon av planen i henhold til alle nye lovbestemmelser. Dette er etter vår oppfatning en uriktig tolkning av loven, som effektivt vil hindre gjennomføringen av høyst ønskelige endringer. Eksempelvis vil en endring i form av åpning for vinterbrøyting av veier, etter NVE's tolkning utløse en plikt til i vårt tilfelle å bekoste en flomfareanalyse til kr 150.000 eller mer for hele feltet. Det fremstår som meningsløst. Og som nevnt gis ikke lovendringer som dette tilbakevirkende kraft. Skulle man mene at det foreligger en latent plikt til løpende å oppdatere gjeldende reguleringsplaner i henhold til nye lovendringer som måtte komme, må dette være en plikt som påhviler kommunen som planmyndighet. Kommunen kan ikke velte denne plikten over på oss som privat forslagsstiller fordi vi ønsker å foreta mindre endringer i gjeldende plan.

NVE har som begrunnelse for krav om flomfareutredning vist til bestemmelser i lovens byggesaksdel, som etter vår oppfatning ikke er relevant da vi ikke står overfor en planendring, ikke noen byggesøknad eller byggetiltak. Spørsmålet om flomfareanalyse kan kreves, må avgjøres ut fra bestemmelsene i lovens plandel.

b. Nærmere om lovtolkningen

Uansett hvordan man ser på forholdet mellom gammel og ny lov, er forutsetningen for krav om flomfareanalyse etter § 4-3 at man står overfor en plan for utbygging.

I departementets *Rundskriv H-5/18 Samfunnssikkerhet i planlegging og byggesaksbehandling* fremgår i klartekst at kravet om risikoanalyse m.v. gjelder utbyggingsplaner, jfr. lovteksten. Det står uttrykkelig i rundskrivet at dersom reguleringsplaner ikke inneholder forslag til utbygging eller fortetting, vil det heller ikke være krav om ROS-analyse! Teksten lyder:

«2.9.1 Virkeområde

Kravet om risiko- og sårbarhetsanalyser gjelder ved «utarbeidelse av planer for utbygging». Det er ikke et krav om ROS-analyse ved utarbeidelse av planstrategi eller kommuneplanens samfunnsdel. Der kommuneplanens arealdel eller reguleringsplaner ikke inneholder forslag til utbygging, vil det heller ikke være krav om at det foretas en ROS-analyse. Arealplaner som innebærer transformasjon eller fortetting vil legge opp til utbygging, og omfattes derfor av kravet om ROS-analyse....»

Åpning for vann og avløp i reguleringsplanen kan ikke, selv ikke med stor «velvilje», betraktes som utbygging eller fortetting. Og det dreier seg åpenbart heller ikke om noen «transformasjon».

Reguleringsplanen åpner ikke for bygging av en eneste ny hytte-/boenhet eller m2 bygning i forhold til gjeldende plan!

I rundskrivets pkt 2.12 om revisjon av reguleringsplaner legges på samme måte til grunn at krav om ROS-analyse bare gjelder endringer som legger grunnlag for utbygging. Som nevnt er hyttefeltet allerede ferdig utbygget.

NVE har vist til at selv om det ikke skal bygges nye enheter, vil det kunne bli aktuelt med påbygg og anneks, så derfor kreves ROS-analyse. Adgangen til tilbygg/påbygg er imidlertid en følge av den opprinnelige/gjeldende reguleringsplan, den er ikke en følge av at den reviderte plan er en utbyggingsplan. Alle tomter innenfor det regulerte området er allerede bebygget. Eventuell «videre» utbygging på eksisterende tomter må finne sted i henhold til spesifikke bestemmelser i gjeldende reguleringsplan. Det vil i tilfelle dreie seg om en mindre økning i areal for eksisterende bygninger, eller oppføring av anneks/bod for de få som ikke har det. Planforslaget legger i seg selv ikke opp til et eneste nybygg.

NVE's standpunkt medfører altså at selv den aller minste endring i reguleringsplanen vil medføre krav om flomfareutredning for eksisterende bebyggelse i hele planområdet, fordi det selvsagt vil kunne skje at noen hytteeier en gang i fremtiden vil bygge på et par kvadratmeter. Standpunktet er etter vår oppfatning uholdbart, jfr. argumentasjonen i pkt a ovenfor.

Og skulle man mene at et enkeltelement i planen må anses som «utbygging», må det i tilfelle være dette element som undergis konsekvensutredning i form av f.eks. flomanalyse, ikke de øvrige planelementer.

c. Ingen av de foreslåtte endringer i reguleringsplanen har karakter av «utbygging»

Planutkastet legger opp til 3 endringer; dvs. vinterbrøyting, åpning for innlegging av vann/avløp forutsatt kun gråvannsutslipp samt innregulering av enkelte stikkveier/parkeringsplasser hovedsakelig slik de er bygget pr. 2022.

- Åpning for vinterbrøyting utgjør ingen «utbygging» verken ut fra en ordfortolkning eller formålsbetraktninger. Vinterbrøyting gjør veier og bygninger verken mer eller mindre utsatt for flomfare, og en flomfareanalyse gir ingen mening.
- Innlegging av vann og avløp for de som ønsker det, innebærer i relasjon til loven heller ingen «utbygging», men en standardheving på linje med innlegging av strøm. Vann og avløp gjør eksisterende bygninger verken mer eller mindre flomutsatt, og avløpsanlegg i flomsone bygges i seg selv flomsikre i henhold til planen. I og med at planen på denne måten forutsetter at det kan være flomfare, har det ingen mening å bruke betydelige beløp på å utrede om det er flomfare. Har kommunen som forurensningsmyndighet forslag til andre former for flomsikring, kan de selvsagt fremme slike. En løsning med krav om flomsikring slik planutkastet forutsetter i dag, er en løsning kommunen i november 2020 uttalte til NVE at man kunne godta, slik at krav om ytterligere flomfareutredning/tiltak kunne sløyfes.

- Oppjustering av plankartet vedrørende veier kan heller ikke anses som «utbygging» i relasjon til et krav om flomfareanalyse når denne endring i all hovedsak kun gjelder oppdatering iht. dagens situasjon for:
 - Noen stikkveier for parkering nær den enkelte hytte
 - Justering av fellesvei ved Gåpåsløyngen 2

De marginale forskjeller mellom dagens situasjon og det som er vist i plankartet for gjeldende reguleringsplan, forutsettes å ha skjedd med hjemmel i gjeldende reguleringsbestemmelser § 3. Reguleringsplanforslaget nå innebærer ingen forlengelser eller endringer av veier i forhold til dagens situasjon, med to unntak for hyttene i Gåpåvegen 12 og Gåpåvegen 22. For disse to hytter er det vist en forlengelse av stikkveiene slik at man kan oppfylle kravet om maks. 50 m fra eventuell tank som skal tømmes til oppstillingsplass for tømmebil. Det finnes gråvannsanlegg som ikke er avhengig av tømning med bil, og det er derfor ingen automatikk i at det må være bilvei helt fram for å legge inn vann med utslipp av kun gråvann. Og uansett kan ikke innregulering av to stikkveiforlengelser gi grunnlag for krav om en generell flomfareanalyse, jfr. pkt 4 b ovenfor. Det er i tilfelle disse to forlengelser som må konsekvensutredes med sikte på flom, og en slik «øvelse» vil være nokså meningsløs fordi det vanskelig kan tenkes at en flom vil kunne påføre veiene nevneverdig skade/gi økonomiske konsekvenser.

d. Andre hensyn som taler imot flomfareutredning

Det er etter dette vår klare oppfatning at lovens § 4-3 ikke gir hjemmel for å kreve en kostbar flomfareutredning i vår sak. Kravet er i klar strid med lovens ordlyd, og det er også i strid med departementets uttalelser i rundskriv om hvordan loven skal tolkes. Vi vil imidlertid også fremheve enkelte andre hensyn som taler mot krav om flomfareutredning:

NVE mener det må utarbeides en flomfareanalyse etter TEK 17, sikkerhetsklasse 2, basert på årlig sannsynlighet lavere enn 1/200. Men Hoskelie er ferdig utbygget, og det er ikke anledning til å etablere nye bruksenheter. Det eneste som er aktuelt, er da mindre påbygg eller tilbygg i henhold til spesifikasjoner i de gjeldende reguleringsplanbestemmelsene. I TEK 17 med veiledning, etableres i § 7-2 en sikkerhetsklasse F1, med årlig sannsynlighet 1/20. Denne sikkerhetsklasse gjelder i utgangspunktet «byggverk med lite personopphold og små økonomiske eller andre samfunnsmessige konsekvenser». Etter § 7-2 femte ledd pkt. a og b omfatter imidlertid denne laveste sikkerhetsklasse også (forutsatt at det ikke etableres ny bruksenhet) «ett tilbygg eller ett påbygg inntil 50 kvm BRA i byggverkets levetid», samt «bruksendring og ombygging inntil 50 kvm BRA».

I det regulerte området er det bare et par-tre hytter som etter reguleringsplanen kan etablere påbygg eller tilbygg på mer enn 50 kvm utover den bygningsmasse som allerede finnes på tomta, og ingen av disse ligger i noen flomsone. Dette gjør også en kostbar flomfareanalyse unødvendig, da det er åpenbart at øvrige hytter eller tilbygg i det regulerte området (som eventuelt ligger i flomsone, men ikke har adgang til å bygge på mer enn 50 kvm), ikke blir skadet ved en «20-års-flom». Her har naturen allerede utført flomfareanalyse på en langt mer sikker måte enn den NVE ønsker utført i form av teoretiske beregninger:

Storflommen i pinsen 2011 ga ingen skader på hyttene i Hoskelie. Vår oppfatning er at bedre flomfareutredning får man ikke.

NVE og Vegvesenet har utarbeidet egne rapporter om denne storflommen. Gjentakelsesintervall for Nedre Sjødalsvatn er i NVE's rapport om denne flommen (side 29) angitt til >100 år. Vågåvatn hadde høyeste vannstand siden 1978, med bl.a. 20 cm høyere flomvannstand enn ved forrige storflom i 1995 (side 31). Fredag 10 juni 2011 ble det for første gang i historien sendt ut flomvarsel på høyeste nivå 3 (side 43). I Vegvesenets rapport er det bilder av en del av riksvei 51 (veien inn mot Gjendesheim) som ligger under vann (side 16), og av riksveibrua og gangbrua ved Maurvangen, som flomvannet slår over (side 31 og 98). Valdresflya var stengt ved Maurvangen i perioden 12.-13. juni pga. oversvømmelse mellom Maurvangen og Bessheim og frykt for at brua ved Maurvangen ikke ville tåle de store vannmengdene i Sjoa. Veien fra Besseggen Fjellpark og inn mot hyttefeltets vinterparkering lå også under vann. Vi har ikke fått melding om skader på hytter eller nevneverdige skader på veier under denne flommen, og en ytterligere flomfareutredning er etter vår oppfatning meningsløs.

Det henvises også til disse linker:

NVE: https://publikasjoner.nve.no/dokument/2011/dokument2011_11.pdf

Statens vegvesen: https://vegvesen.brage.unit.no/vegvesen-xmlui/bitstream/handle/11250/190571/Rapport%20om%20skadeflom%20i%20pinshelga%202011_State%20ns%20vegvesen%20Region%20%C3%B8st.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Wikipedia: https://no.wikipedia.org/wiki/Flommen_p%C3%A5_%C3%98stlandet_2011

NRK: <https://www.nrk.no/emne/flommen-i-gudbrandsdalen-og-osterdalen-1.7668869>

Teknisk ukeblad: <https://www.tu.no/artikler/kjempeflommen-i-2011-utloste-tidenes-flomsikring-langs-den-kommende-storveien/197079>

Til slutt vil vi nevne at det i oppstartmøtet med Vågå kommune for reguleringsplanarbeidet 22.5.2018 ikke ble nevnt noe om flomfareutredning. Det er i kap. 5 i referatet fra dette møtet listet opp viktige utredningskrav i planarbeidet, men flomfareutredning er ikke nevnt. ROS-analyse er nevnt i referatet, og dette er utarbeidet som en del av planarbeidet. Dersom en så stor kostnadspost som flomfareanalyse hadde blitt pålagt i oppstartmøtet, kunne det medført et annet utfall av sakens behandling på vårt årsmøte der det ble vedtatt å gå videre med reguleringsplanarbeidet.

e. Oppsummering

Et krav om flomfareanalyse i Hoskelie mangler etter vår oppfatning lovhjemmel og vil også være i strid med departementets rundskriv/retningslinjer. Videre vil en kostbar flomfareutredning uansett være meningsløs ut fra formålsbetraktninger og den flomfareanalyse naturen allerede har foretatt (storflommen 2011).

5. Omarbeidet VA-plan

a. Planen baserer seg nå på utslipp av gråvann og toalettløsning uten utslipp

VA-planen er nå omarbeidet til å gjelde kun en gråvannsløsning. Som nevnt i kap. 1 Innledning/bakgrunn, er dette gjort på bakgrunn av innsigelser fra NVE og Mattilsynet sommeren 2021 til det første reguleringsplanforslaget, som var basert på hovedsakelig infiltrasjon av svartvann. I møte med Vågå kommune høsten 2021 fremkom også noen ønsker om justeringer i en revidert VA-plan, som nå er tatt hensyn til:

- Alle hytter utenfor reguleringsområdet er tatt ut av VA-planen. Det er nå eksakt samme område som er behandlet i VA-planen og i reguleringsplanforslaget.
- Forslag til plassering av nye vannforsyningsbrønner er vist i VA-planen. Hensynssone rundt eksisterende og nye brønner er også vist. Eksakt plassering av nye brønner må vurderes i den enkelte byggesak.
- VA-faglige begrunnelser som svarer på innsigelsene fra NVE og Mattilsynet – med utgangspunkt i at det nå er kun utslipp av gråvann som er aktuelt – fremgår hovedsakelig av dette notatet, men faglig sett også av VA-planen fordi de anbefalte løsninger er godt begrunnet i planen.
- Tett tank for svartvann til enkelte hytter, som var med i VA-planen som fulgte det første reguleringsplanutkastet, er tatt ut.

En løsning med utslipp av kun gråvann og uten tett tank for svartvann innebærer at det må benyttes biodo, forbrenningsdo, utedo og andre løsninger som ikke er basert på toalett med vanntilknytning. Gråvann fra dusj, vask, kjøkken etc. kan føres til egnet gråvannsrenseanlegg, som må spesifiseres nærmere i byggesaken til kommunen om innlegging av vann i den enkelte hytte. VA-planen angir alternative løsninger som kan benyttes.

b. Felles ledningsanlegg for vannforsyning og avløp som alternativ?

I innsigelsen fra Mattilsynet er det pekt på at fellesløsninger bør etableres. Til det er vårt svar at felles ledningsanlegg for vann og avløp inkl. felles renseanlegg for utslipp til Sjoa, ville vært en egnet løsning dersom hyttefeltet hadde vært et helt nytt hyttefelt som skulle bygges ut i 2022. Plassering av hyttene kunne da vært tettere og egnet for felles ledningsføring, og det kunne vært en forutsetning med vannklosett.

Hoskelie er imidlertid ferdig utbygget med små naturinngrep mht. både tomter og veier. Mange av hyttene ligger svært spredt, og bebyggelse og topografi er ikke egnet for konvensjonelle VA-anlegg med omfattende grøfter og ledningsføring til renseanlegg. Bygging av felles ledningsanlegg inkl. pumpestasjoner for hele feltet ville innebære svært store og til dels irreversible naturinngrep, bl.a. med skjemmende spor etter anleggsveier og graving over lange avstander. Det er også andre forhold utover de store naturinngrepene som taler imot en slik løsning:

- Et felles renseanlegg nær Sjoa ville trolig være flomutsatt.
- Større minirensesanlegg og andre felles renseanlegg krever betydelig drifts- og vedlikeholdsinnsats for å fungere godt, og erfaring viser at de ofte er forbundet med luktulemper.
- Renseeffekten av denne type felles renseanlegg er generelt dårligere enn ved små infiltrasjonsanlegg basert kun på gråvann (ref. vedlegg 2 til dette notatet). Spesielt ved varierende belastning (som i hytteområder) er renseeffekten dårligere enn ved normal jevn belastning.
- Dersom det med en fellesløsning også menes felles vannforsyning, vil det medføre 1 – 2 sentrale brønner, noe som teoretisk sett vil være mindre gunstig for grunnvannsmagasinetes tåleevne enn desentraliserte vannuttak for 1 – 5 hytter.
- Etablering av en fellesløsning nå ville ikke være økonomisk og praktisk gjennomførbar, dette fordi kostnaden pr. hytte for utvendige ledninger, kummer, brønn(er), pumpestasjoner for avløp og renseanlegg vil bli svært høy, i størrelsesorden 300.000 pr. hytte eller mer. Mange av hytteeierne i Hoskelie ønsker pr. d.d. ikke å få innlagt vann, og en stor andel av hyttene ønsker innlegging av vann med kun gråvannsutslipp. Oppslutningen om et eventuelt samlet fellesanlegg ville dermed blitt liten, og å forskuttere gjennomføring i et felles privat vann- og avløpselskap som skulle ta høyde for senere tilknytning av alle hyttene, ville vært et uoverkommelig økonomisk løft for de hytter som pr. i dag er interesserte. Resultatet av et slikt opplegg ville blitt at ingen av hyttene i Hoskelie fikk anledning til å legge inn vann.

Styret i hytteforeningen har på denne bakgrunn helt fra reguleringsarbeidet startet, vært klare på at desentraliserte og små anlegg er eneste farbare vei for å muliggjøre innlegging av vann i Hoskelie, og at dette kan gjøres basert på anerkjente og moderne løsninger for avløp fra spredt fritidsbebyggelse. Når vi nå har valgt en gråvannsløsning, er denne mer miljøvennlig og bærekraftig både mht. utslipp og fysiske naturinngrep enn en fellesløsning basert på omfattende ledningsanlegg, pumpestasjoner og felles renseanlegg plassert nær Sjoa og med utslipp til Sjoa.

6. Renseløsninger og forurensningsfare

a. Forurensningsfare for drikkevannsbrønner?

Vi tolker hovedpunktet i Mattilsynets innsigelse til å være bekymring for forurensning av drikkevannsbrønner pga. utslipp av svartvann. Vi har nå endret til gråvannsløsning, men vil likevel kommentere at eventuell kartlegging av sprekker i berget vil være en svært omfattende jobb – om i det hele tatt gjennomførbar – og det vil ikke være mulig å gi sikre konklusjoner på om sprekkesystemet i berget er slik at rensed avløpsvann ikke kan komme i berøring med vannførende lag i nærheten av drikkevannsbrønner. Utgiftenes størrelse og omfang av naturinngrep for den type kartlegging må stå i forhold til både risiko og hva som er mulig å oppnå, og det anses helt urealistisk å gjennomføre slike undersøkelser.

Når det gjelder infiltrasjon av svartvann og risikoen for forurensning av drikkevannsbrønner, er vi enig med Mattilsynet i at det for enkelte områder i Hoskelie kunne være en liten risiko. Pga. innholdet av

koliforme bakterier i svartvann er det en større risiko og konsekvens ved forurensing av drikkevannsbrønner sammenlignet infiltrasjon av kun gråvann. Det var på denne bakgrunn at hytteforeningen opprinnelig foreslo at alt svartvann fra Hoskelie skulle gå til tett tank. Det var Vågå kommune negative til, og den første VA-planen ble derfor utarbeidet basert på svartvannsinfiltrasjon fra alle hyttene, unntatt 8 stk., der kommunen aksepterte tett tank fordi de ligger i område der svartvannsinfiltrasjon ble ansett uegnet. I den reviderte VA-planen har vi tatt til etterretning at kommunen ikke ønsker tett tank, og planen er dermed basert på kun gråvannsutslipp.

Generelt gir moderne gråvannrensaneanlegg god renseseffekt, og vi viser i den forbindelse til dokumentasjon fra Nibio, som det er gjengitt utdrag fra i vedlegg 2 til dette notatet. Nibio omtaler infiltrasjonsanlegg for gråvann og biofilter for gråvann som godt egnede i «sårbare områder med marginale grunnforhold». Tabellen på side 2 i vedlegg 2 viser at avløpsfri toalettløsning kombinert med gråvannrensaneanlegg er den aller beste rensemetode.

Nå er ikke Hoskelie et område som er spesielt sårbart mht. grunnforhold fordi det i en betydelig del av området er store grusforekomster som er godt egnet for rensing via infiltrasjon. Men vi har nå forutsatt utslipp av kun gråvann, har vi tatt høyde for den mest skånsomme avløpsløsning. Kombinert med den dokumenterte renseseffekten for gråvannrensaneanlegg (ref. Nibio), innebærer dette at både risiko for og konsekvens av forurensning av drikkevannsbrønner er svært liten. Som det angis i etterfølgende kap. 8, settes det i VA-planen krav til fagkyndig prosjektering i byggesakene for innlegging av vann, og plassering av både brønnene og utslippspunktene vil dermed skje med formål å minimalisere denne risikoen.

b. Forurensningsfare for Sjoa?

Som angitt i VA-planen, forutsettes alle VA-anlegg innenfor aktsomhetsområdet for flom å bygges med flomsikringstiltak. Det vil derfor ikke være forurensningsfare for Sjoa ved bygging av rensaneanlegg for gråvann. Dersom flomsikringstiltakene mot formodning i en flomsituasjon skulle svikte, vil gråvannsutslipp i alle tilfeller medføre svært marginal – og trolig helt neglisjerbar – forurensningsfare pga. fortynning i en stor flomvannsmengde.

Som utførlig beskrevet i foranliggende kapittel i dette notatet, har ingen av hyttene vært skadet eller påvirket av flom hittil, og også av den grunn kan forurensningsfare for Sjoa pga. avløpsanleggene sees bort fra. Om det likevel i et tenkt tilfelle skulle bli en slik flom som berører en eller flere hytter, vil sannsynligvis dagens løsning med stor grad av utedoe medføre større forurensningsfare enn flomsikrede rensaneanlegg for gråvann.

c. Eksempler fra andre sammenlignbare områder og kommuner

Vi har tidligere påpekt at området Stutarhaugen hyttefelt i 2015 fikk utarbeidet og godkjent en VA-plan basert på utslipp av svartvann for infiltrasjon og for noen hytter utslipp av kun gråvann kombinert med tett tank for svartvann (se vedlegg 1). Vi er også kjent med at det nye hyttefeltet Sjudalen fjellgrend nedenfor Nedre Sjudalsvatn har oppdelte utslipp av rensert svartvann til infiltrasjon som prinsipp, og at Vågå kommune gir tillatelse til kombinasjonen gråvannsutslipp og tett tank for svartvann i uregulerte fjellområder i kommunen der det er kjørevei tilstrekkelig nær hytta. Som begrunnelse for denne type

forskjellsbehandling i forhold til Hoskelie, har vi fått forklart at det «har gått noen år og kravene har endret seg».

Det har imidlertid ikke gått særlig lang tid siden 2015, og etter den tid er verken forurensningsforskriften eller sentral forskrift om utslipp fra mindre avløpsanlegg revidert. Det er imidlertid en rekke kommuner som har innført egne forskrifter om utslipp fra mindre avløpsanlegg. Vågå kommune har ingen slik forskrift, men vi har sett på hva som står i lokale forskrifter i andre sammenlignbare kommuner. Flere kommuner i både Gudbrandsdalen og andre steder med mye hyttebebyggelse har relativt nye utslippsforskrifter, bl.a. har disse kommuner vedtatt forskrifter om utslipp av avløpsvann fra mindre avløpsanlegg for bolig- og fritidsbebyggelse til følgende angitte datoer:

- Ringebu kommune: 21.04.2016
- Nord-Fron kommune: 11.12.2018
- Etnedal kommune: 01.11.2019
- Sør-Fron kommune: 02.04.2020

I alle disse fire kommuner åpner forskriftene for ulike løsninger avhengig av stedlige forhold, men alle kommunene beskriver både infiltrasjon av rensert svartvann, tett tank for svartvann og infiltrasjon av rensert gråvann som aktuelle løsninger for fritidsboliger. Flere av forskriftene har prioritering mellom ulike løsninger, men felles for alle er at kombinasjonen av utslipp av rensert gråvann og toaettløsning uten vanntilknytning er et forhåndsgodkjent og prioritert alternativ der tett tank for svartvann eller infiltrasjon av svartvann ikke er ønskelig eller egnet. Eksempelvis sier forskriften i Etnedal følgende om kombinasjonen som nå er valgt for VA-planen i Hoskelie:

5. Biologisk toalett og forbrenningstoalett:

Når naboer blir berørt på en uheldig måte av forurensingen fra avløpsanlegg skal det etableres felles vannforsyning, eller felles avløpsanlegg. Dersom ingen av disse alternativene er ønskelige/mulige er biologisk toalett den alternative løsningen. Biologisk toalett, utedo eller forbrenningstoalett er en god løsning i alle tilfeller og anbefales. Biologisk toalett kombineres med gråvannsutslipp i form av infiltrasjon eller biologisk filter.

10. Kun utslipp av gråvann:

Ved kun utslipp av gråvann skal det benyttes enten infiltrasjonsanlegg eller biologisk filter.

Videre er det et bærende prinsipp i forskriftene i disse fire kommuner at det i byggesaken for innlegging av vann skal utføres prosjektering av renseløsninger iht. gjeldende VA/Miljø-blad, som innebærer forskningsbaserte og anerkjente løsninger.

Andre sammenlignbare kommuner, bl.a. i Valdres, har eldre og mindre strenge forskrifter, der utslipp av rensert svartvann i løsmasser angis som generelt akseptert. Vi anser imidlertid kun de nyeste forskrifter som relevante for dagens situasjon i Hoskelie, da disse er basert på oppdatert kompetanse og kjennskap

til hva som nå finnes av løsninger. Vi mener at både Vågå kommune, NVE og Mattilsynet må forholde seg til prinsippene i disse forskrifter når de vurderer situasjonen i Hoskelie.

Vi vil i denne sammenheng også presisere følgende: I og med at Vågå kommune ikke har vedtatt egne forskrifter om utslipp fra spredt bebyggelse, er det den nasjonale «Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)» som gjelder, og der heter det i § 12-8 om Utslipp til følsomt og normalt område: *Dersom det kun slippes ut gråvann, skal gråvannet gjennomgå rensing i stedegne løsmasser eller tilsvarende.* Den sentrale forurensningsforskrift oppfatter altså utslipp av (bare) gråvann som så uproblematisk at det ikke er stillet spesifikke rensekrav.

7. Vannuttak

Når det gjelder NVE's innsigelser vedrørende vannuttak vil vi bemerke:

I Hoskelie har det i ca. 20 år eksistert 7 borede felles vannforsyningsbrønner som hyttefeltet har hentet vann fra. I tillegg har det i løpet av de siste 5 år blitt boret 3 private brønner i tillegg, slik at det i dag er 10 vannforsyningsbrønner innenfor regulert område. Det har i disse årene aldri vært problemer med verken vannmengde eller vannkvalitet i disse brønnene. Selv ikke i noen av de siste års svært tørre sommerperioder har det vært problem med vannmengde eller vannkvalitet.

Det er nå ønskelig å bore noen flere brønner, men vannuttaket ved en VA-løsning uten vannklosett vil bli langt lavere enn forbruket ved en løsning med vannklosett med utslipp av svartvann. Hytteforeningen har erfaring fra at det for hytter som i dag har kort vei til eksisterende vannforsyningsbrønner, og som har dusj, håndvask og kjøkkenvask, kan være et vannforbruk på ca. 30 - 40 l/pe og bruksdøgn. Dette vil naturlig nok øke når vannledning blir innlagt, men vi antar at snittforbruket når hytter brukes vil ligge under 100 l/pe og bruksdøgn. Norsk Vann rapport 168/2009, Veiledning for dimensjonering av avløpsrenseanlegg», opererer med 75 liter pr gjestedøgn for hytter med innlagt vann, men uten WC.

For Hoskelie må det også legges til grunn følgende i vurdering av grunnvannsuttaket:

- Mange av hyttene brukes relativt få døgn pr. år og dermed i storparten av året ikke har vannforbruk.
- I hvilken grad hyttene vil bli bygget om innenfor gjeldende arealbegrensning på 120 m² for å få plass til utstyr som vaskemaskin, oppvaskmaskin og badekar etc., vil variere. I forhold til større og nyere hytteområder vil imidlertid «snittstandarden» i Hoskelie for VVS-utstyr som har betydning for vannforbruk, i overskuelig framtid være betydelig mye lavere.
- Reguleringsområdet for de 44 hyttene har en størrelse på ca. 800 dekar, og det vil dermed ikke bli spesielt tett mellom brønnene.

NVE reiser spørsmål om hva grunnvannsmagasinet tåler og om «vassdraget kan bli negativt berørt av økt uttak». Det er åpenbart at vannføringen i Sjoa ikke vil bli berørt av noen flere vannforsyningsbrønner, og på bakgrunn av erfaringen fra de 10 brønner som allerede finnes i regulert område, er det ingen grunn til å tro at verken vassdrag eller grunnvannsmagasin vil bli negativt berørt av boring av flere brønner iht. en VA-plan som baserer seg på kun gråvannsutslipp. En eventuell prøveboring eller undersøkelse av grunnvannsmagasinet på annen måte, vil ikke gi noe annet resultat enn det de 10 eksisterende brønner

allerede har vist i mange år: Det er mer enn nok vann til det hyttefeltet som reguleringsplanen gjelder. Vår vurdering er derfor at NVE sin bekymring for vannuttak i Hoskelie er ubegrunnet.

8. Grensen mellom reguleringsplan og byggesak

VA-planen angir forslag til ca-plassering av nye vannbrønner og utslippspunkter fra gråvannrensaneanlegg. Både eksakt plassering av nye brønner, type gråvannrensaneanlegg og eksakt plassering av utslipp fra disse må vurderes detaljert i den enkelte byggesak for innlegging av vann. Det er ikke hensiktsmessig verken for kommunen eller hytteeier at dette gjøres i forbindelse med utarbeidelse av reguleringsplan. Dette innebærer at man ved innlegging av vann i den enkelte hytte/hyttegruppe må bruke VA-faglig kompetanse til å foreta prosjektering av brønn og type gråvannrensaneanlegg, og her vil det være variasjoner innenfor feltet:

- For hytter som ligger nær eksisterende vannposter, vil det være naturlig å vurdere som en del av byggesaksprosessen, om disse brønnene kan benyttes i stedet for å bore nye brønner.
- Mange hytter ligger slik til at de har store grusforekomster/løsmasser nedstrøms, som er egnet til infiltrasjon, og med stor avstand til eksisterende eller nye vannforsyningsbrønner. Her vil det ikke være nødvendig med biofilter, dvs. sedimentering og infiltrasjon er tilstrekkelig.
- Andre hytter ligger ikke så gunstig til i forhold til nedstrøms grusmasser, bekker, myrer eller avstand til eksisterende eller nye vannforsyningsbrønner, og det bør dermed legges til grunn biofilteranlegg med etterpoleringsfilter som angitt i vedlegg 2, samt i ovenstående kap. 6 med eksempler fra andre kommuner.

Slike innbyrdes variasjoner er det verken teknisk, tidsmessig eller økonomisk mulig å avklare i en reguleringsplanprosess, men må skje i en byggesak. Ovenstående eksempler fra forskrifter i andre kommuner viser også til at dette tilhører byggesaksfasen.

9. Avslutning

Styret i hyttevelforeningen ber om at kommunen på bakgrunn av endret VA-plan og de utsvar på innsigelsene som VA-planen og dette notatet samlet gir, sender reguleringsplanforslaget på ny høring. Vi ber også om at NVE og Mattilsynet i høringsrunden ikke kommer med innsigelser slik de gjorde til den forrige planen, med følgende hovedbegrunnelser:

- Innsigelsene er i mindre grad relevante når VA-planen nå er omarbeidet til å kun å gjelde utslipp av gråvann og ikke åpner for infiltrasjon av svartvann.
- I den grad deler av innsigelsene også er relevante for endret VA-plan, er de aktuelle tema tilstrekkelig og tilfredsstillende svart ut.

Vi mener vi med god margin har utført det man med rimelighet kan forvente i forbindelse med reguleringsplanen for Hoskelie. Vi har nå lagt oss på det som i andre sammenlignbare kommuners forskrifter og fra norske ledende forskningsmiljø beskrives som den mest skånsomme utslippløsningen for fjellhytter. Det er nærmere 4 år siden reguleringsarbeidet startet, og vi ber om kommunens tilslutning til VA-planen og den øvrige del av planen slik materialet nå foreligger, og at NVE og

Mattilsynet avstår fra innsigelser. I den sammenheng henviser vi også til det generelle krav i offentlig forvaltning om likebehandling i forhold til andre plansaker.

Vågå, 2022-04-26

For Styret i Hoskelie hyttevelforening: Steinar Håkenstad (leder)

Vedlegg:

Vedlegg 1: Kopi av brev fra Hoskelie hyttevelforening til Statsforvalteren i Innlandet 31. august 2021

Vedlegg 2: Kopi av dokumentasjon fra Nibio om renseløsninger for gråvann

Til Statsforvalteren i Innlandet, ref. 2019/10823

31. august 2021

VÅGÅ KOMMUNE – ENDRING AV REGULERINGSPLAN HOSKELIE – HØRING

Vi viser til brev 29 juli d.å. fra statsforvalteren til Vågå kommune, vedlagt uttalelser fra NVE og Mattilsynet, vedr. forslag til endret reguleringsplan for Hoskelie. Statsforvalteren har gitt egne faglige bemerkninger i brev 14. juli d.å.

Vi mener innsigelsene bygger på manglende kjennskap til hytteområdets beskaffenhet, og vi har også innvendinger mot det rettslige grunnlag for innsigelsene. Innsigelsene synes også formulert som om det dreiet seg om et helt nytt hyttefelt, mens det altså dreier seg om endringer i en for lengst godkjent reguleringsplan i et ferdig utbygget hytteområde.

Vi vil innledningsvis bemerke at arbeidet med endret reguleringsplan ble påbegynt etter kontakt med og gjennomgang av en tilsvarende reguleringsendring for Stutarhaugen hyttefelt, som ligger i ca 900 meters høyde mellom Lalm og Heidal ved Bjølstadvatnet i Vågå kommune, og er noe tettere bebygd enn Hoskelie. Den VA-planen vi har foreslått, er den samme som Stutarhaugen fikk godkjent på kort tid, så vidt vi kan forstå uten den type innsigelser fra statlige organer som vi nå blir møtt med.

Det skal også presiseres at avløpsplanen for hytter i Hoskelie omfatter 44 hytter, ikke 65 hytter slik det står i flere av innsigelsene. Det er et begrenset antall av disse hyttene som vil legge inn vann i nærmeste fremtid, og av de som vil legge inn vann, er det for de fleste vedkommende ønskelig kun med utslipp av gråvann. Dette fordi de har tilfredsstillende løsning av kloakkforholdene fra før (bido, utedo, forbrenningsdo). Hyttene ligger spredt ut over et stort område, og ett eller to sentrale anlegg for vann og for kloakkrensing vil være ødeleggende for terrenget/naturen pga. omfattende og varige spor etter grøfter og anleggsveier.

Alle tomtene i Hoskelie er for lengst bebygget, og det foreliggende planendringsforslaget åpner ikke for en eneste kvadratmeter tilbygg/påbygg utover det som allerede ligger i eksisterende reguleringsplan. Sistnevnte plan har imidlertid en bestemmelse om at det ikke kan legges inn vann, og det er denne vi ønsker å få fjernet ved en planendring som åpner for at de som ønsker det, kan få en litt enklere hverdag på hytta. Planen i seg selv innebærer ingen «tiltak», og de som etter hvert ønsker å legge inn vann, må selvsagt forholde seg til gjeldende regelverk hva angår forurensningsfare m.v.

Så våre kommentarer til de innsigelser som er fremsatt:

NVE's brev 1 juli 2021:

NVE tar, når det gjelder krav om flomfareanalyse, utgangspunkt KMD's rundskriv H-5/18 og krav til gjennomføring av sårbarhets- og risikoanalyse etter PBL § 4-3. De uttaler at

«Ved revisjon av eldre reguleringsplaner er det krav om at alle relevante tema skal tas opp til revisjon, ikke bare et utvalg av temaer. Planen må oppdateres i tråd med gjeldende kunnskapsgrunnlag og lovverk».

Dette innebærer at en planendring som f.eks. kun åpner for vinterbrøyting, vil medføre krav om flomfareutredning for hele området til en kostnad på over kr 100.000.

For det første uttaler NVE seg her om et generelt tolkningsspørsmål etter bygningsloven som det ligger langt utenfor etatens ansvarsområde å vurdere. Dernest er uttalelsen etter vår oppfatning åpenbart juridisk gal. Vi viser her til grundig redegjørelse i tidligere brev av 14. februar i år fra advokat Svein Jøsang til kommunen (som NVE er kjent med). Kravet om ROS-analyse etter bygningsloven gjelder utbyggingsplaner, og departementet presiserer i rundskriv H-5/18 (pkt 2.9.1 Virkeområde) at reguleringsplaner som ikke inneholder forslag til *utbygging*, heller ikke utløser krav om ROS-analyse. Hyttefeltet i Hoskelie var for øvrig regulert og ferdig utbygget før krav om ROS-analyse ble innført i loven, og generelt har ikke regelverket om konsekvensutredning tilbakevirkende kraft, jfr. eksempelvis departementets vegledningsnotat «Konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven» av juli 2017.

NVE har ellers i sitt brev en henvisning til PBL § 28-1. Denne bestemmelse gjelder imidlertid *byggegrunn*, og er uten interesse for vår sak.

Det er forbausende at NVE bare fortsetter å fastholde en tolkning av loven som er i strid med både lovens ordlyd og departementets klare uttalelser. De kan ikke sees å ha gjort et eneste forsøk på å forklare hvorfor de inntar et slikt standpunkt, hvilket bestyrker en antakelse av at de ikke har tilstrekkelig kunnskap om det saksområdet de forvalter. Vi registrerer for øvrig at NVE i sitt brev til statsforvalteren viser til (og formodentlig vedlegger) sine egne tidligere brev i saken, uten å vise til eller vedlegge brev fra oss som påpeker at NVE tolker loven feil. Det er beklagelig.

Når det gjelder NVE's innsigelser vedrørende vannuttak vil vi bemerke:

I Hoskelie har det i ca. 20 år vært borede vannforsyningsbrønner som hyttefeltet har hentet vann fra. Det har i disse årene aldri vært problemer med verken vannmengde eller vannkvalitet. Det er nå ønskelig å bore noen flere, men vannuttaket fra hver brønn vil være begrenset til få hytter som brukes bare en kort periode av året. NVE reiser spørsmål om hva grunnvannsmagasinet tåler og om «*vassdraget kan bli negativt berørt av økt uttak*». Det er åpenbart at vannføringen i Sjøa ikke vil bli berørt av denne type vannforsyningsbrønner, og det er dermed uklart for oss hvilket vassdrag NVE sikter til.

Det dreier seg om enkeltstående hytter der det for et begrenset antalls vedkommende er ønskelig å ta ut vann til eget forbruk. Det er etter loven heller ikke (slik NVE hevder) noe kriterium om «*uttaket fra hyttefeltet samlet sett*» er meldepliktig eller ikke.

For øvrig inneholder vannressurslovens § 43 a følgende bestemmelse om omfanget av farekartlegging:

«*Grunnvannstiltak skal planlegges og gjennomføres slik at de er til minst mulig skade og ulempe for allmenne og private interesser. Denne plikten gjelder så langt den kan oppfylles uten uforholdsmessig utgift eller ulempe.*»

Vi viser her til bestemmelsens siste punktum, sett i forhold til de undersøkelser NVE mener vi må foreta.

Videre hevder NVE at «Konsesjonsplikten for grunnvannsuttak gjelder uavhengig av uttaksvolum og slår inn der grunnvannsuttaket kan være til nevneverdig skade eller ulempe for allmenne interesser».

Det er svært vanskelig å se hvilke skader eller ulemper opprettelse av enkelte nye brønner skulle kunne få for allmenne interesser. Uavhengig av dette vil vi vise til vannressurslovens § 45 siste ledd:

«En grunneier kan uten konsesjon ta ut grunnvann til husholdning og husdyr på eiendommen.»

Er NVE ukjent med denne bestemmelse? At den enkelte hytteeier i Hoskelie er fester, ikke selveier, kan åpenbart ikke spille noen rolle i relasjon til forståelsen av loven.

Når NVE konkluderer med at det foreliggende planutkast strider mot vesentlige regionale og nasjonale interesser, fremstår det for oss som totalt uforståelig.

Mattilsynets brev 7 juli 2021

Når det gjelder krav om full ROS-analyse, viser vi til våre kommentarer ovenfor vedrørende NVE's innsigelser. Krav om slik analyse er etter vår oppfatning i strid med loven.

De samlede utredninger som NVE og Mattilsynet krever, vil koste flere hundre tusen kroner, i tillegg til de hundre tusener av kroner som allerede er brukt på planendringen. Bl.a. vil kartlegging av sprekker i berget være en svært omfattende jobb (om i det hele tatt gjennomførbart), og det er trolig ikke mulig å gi sikre konklusjoner på at utslipp av svartvann ikke kan medføre en liten risiko for forurensningsfare. Utgiftenes størrelse må stå i forhold til hva som er mulig å oppnå, og vi mener den foreliggende plan er balansert i så måte.

Mattilsynet viser til PBL § 12-7, men den gjelder utbyggingsplaner. Hoskelie er allerede ferdig utbygget.

Mattilsynet viser videre til PBL § 27-1, som imidlertid også gjelder utbygging/nybygging. Alle hytter i det regulerte området er allerede sikret tilfredsstillende drikkevann gjennom de eksisterende vannposter, som etter planen skal beholdes. Den åpenbart mest hensiktsmessige måten å forsikre oss om disse vannposter videre kvalitet, må være å ta jevnlig vannprøver, gjerne etter timeplan fastsatt av Mattilsynet.

Vi vil også nevne at departementet i en uttalelse 30. juni 2011 til Nesodden kommunen har lagt til grunn at boring etter drikkevann ikke er søknadspliktig etter PBL.

Mattilsynets innsigelser synes bygget på en grunnleggende forutsetning om at Drikkevannsforskriftens § 18 ikke kan «omgås ved å dele opp vannforsyningssystemet i flere vannforsyninger/vannposter med færre brukere». - Det finnes etter vår oppfatning intet juridisk grunnlag for en slik påstand. Som tidligere nevnt, står det etter loven enhver grunneier fritt å bore etter vann til egen vannforsyning, og forskriftens ordlyd er helt klar når det gjelder grensen på 10 kubikkmeter drikkevannsuttak som krav om plangodkjenning.

Det er for vårt vedkommende uansett ikke tale om en «omgåelse» av forskriften, men om reelle vurderinger av hensiktsmessig vannforsyning for enkelthytter eller små grupper av hytter. Forskriften/plankravet gjelder for øvrig 10 kubikkmeter drikkevann pr. døgn, og for nye vannbrønners vedkommende vil forbruket ligge langt under dette da er snakk om vannbrønner med til dels stor

innbyrdes avstand der hver brønn forsyner 1-2 (og maksimalt 5) hytter, og der vannforsyningen fra disse brønner bygges individuelt av de enkelte hytteeiere til ulikt tidspunkt basert på en faglig forsvarlig detaljprosjektering og byggemelding til kommunen i hvert enkelt tilfelle.

Vi antar våre synspunkter ovenfor vil være dekkende også som kommentarer til statsforvalterens faglige innspill i brev 14 juli d.å.

Ut fra våre vurderinger må vi be om at innsigelsene frafalles, dels fordi de mangler rettslig grunnlag, dels fordi de vil medføre uforholdsmessige omkostninger. Hvis innsigelsene ikke frafalles, mener vi det bør avholdes et møte mellom de involverte, gjerne også med en representant fra departementet til stede. Det bør antakelig også avholdes en befaring i området. Før det brukes betydelig tid og ressurser på dette, er det imidlertid ønskelig å få en nærmere avklaring av bakgrunnen for de forskjellige instansers innsigelser:

I samsvar med seneste forskningsprosjekter og uttalelser fra offentlige spesialistinstanser la vi opprinnelig opp til en VA-løsning som ikke åpnet for infiltrasjon av svartvann, kun gråvann, og med svartvann til tette tanker. Da imidlertid kommunen ønsket å unngå tette tanker, ble planen endret til å ha totalinfiltrasjon som utgangspunkt, og kun tette tanker der infiltrasjon ikke lar seg forsvarlig gjennomføre. Da vi nå oppfatter de innkomne innsigelser slik at det er forurensningsfaren ved infiltrasjon av svartvann som er hovedproblemet, ber vi om svar på følgende:

- a) Vil høringsinstansene og kommunen kunne godta en løsning der kun gråvannsutslipp tillates, mens vannklosett ikke tillates? I dette alternativet forutsettes dagens løsning med biodo, forbrenningstolett eller utedo å beholdes.
- b) Vil høringsinstansene og kommunen kunne godta en løsning der kun gråvannsutslipp tillates, mens avløp fra vannklosett går til tett tank?

Selv om vannuttaket uansett løsning i Hoskelie ikke vil være et problem for grunnvannsmagasinet, bemerkes i denne sammenheng at vannforbruket og dermed vannuttaket vil bli redusert betydelig i forhold til omsøkt løsning dersom det kun skal gå til gråvann (alt. a), og at det også vil bli en reduksjon dersom tett tank-løsningen velges for svartvann (alt. b).

Med disse alternativene a) og b) ovenfor forutsetter vi at krav om ytterligere utredninger frafalles.

Vi er takknemlige for rask tilbakemelding.

Mvh

Styret i Hoskelie hytteveforening v/ styreleder Steinar Håkenstad

Vedlegg:

Brev av 14. februar 2021 om flomfareutredning

Kopi til:

Vågå kommune v/ Ingunn Moen Helland

Mattilsynet v/ Olav Vatn (ref. 2021/124307)

NVE v/ Kristin Hasle Haslestad (ref. 201905095-13)

Norconsult v/ Line Brånå Bergum

Renseløsninger gråvann

<https://www.nibio.no/tema/miljo/mindre-avlop/rense-losninger>

I tabell fra denne nettsiden fremgår at avløpsfri toalettløsning og gråvannsrenseanlegg har en svært god renseseffekt i forhold til andre løsninger (se kopi av tabell på neste side)

Fra <https://nibio.no/tema/miljo/mindre-avlop/va-i-hytte-fritidsbebyggelse/renselosninger-i-fritidsbebyggelse>:

Renseløsninger i fritidsbebyggelse

Infiltrasjonsanlegg for gråvann (og separat toalettløsning):

Infiltrasjonsanlegg for kun gråvann er aktuell renseløsning i områder der begrensede løsmasseforhold eller korte avstander til brukerinteresser gjør det lite aktuelt å etablere infiltrasjonsanlegg for totalavløp. Dette er tilfellet i mange hytteområder. Jordmassenes mektighet og utbredelse, samt avstand til drikkevannskilder eller andre brukerinteresser, vil være avgjørende for hvordan et infiltrasjonsfilter for gråvann skal etableres i jordprofilen. Forutsatt riktig dimensjonert og bygget, samt etablert i egnede løsmasser, har infiltrasjonsanlegg for gråvann god renseseffekt og fungerer tilfredsstillende også under varierende belastningsforhold.

I sårbare område med marginale grunnforhold, som ofte er tilfellet i områder med fritidsbebyggelse i fjellet og langs kysten, vil kildeseparerende avløpsløsninger, med avløpsfrie toalettløsninger, være godt egnede renseløsninger for å redusere faren for forureningskonflikter i forhold til utslipp av avløpsvann og brukerinteresser i hytte-området.

Biofilteranlegg for rensing av gråvann (og separat toalettløsning):

I mange hytteområder er det marginale grunnforhold og sårbare resipient- og utslipps-forhold. Ofte er ikke de stedlige løsmassene egnet for infiltrasjon og rensing av verken totalavløp eller gråvann. I slike tilfeller, må avløpsvannet renses godt før utslipp til stedlige jordmasser eller vannforekomst. Etablering av separat og avløpsfri toalett-løsning i kombinasjon med biofilteranlegg for gråvann er en mye benyttet avløps-løsning for fritidsbebyggelse både i fjellet og langs kysten. Det anbefales generelt at rensert vann ledes til utslipps-/etterpoleringsfilter etablert i stedlige jordmasser, men utslipp til bekk med helårs vannføring eller vann kan også være et alternativ.

Biofilteranlegg for gråvann, der avløpsvannet gjennomgår god rensing før utslipp til stedlige jordmasser eller vannforekomst, anses som godt egnet renseløsning i sårbare og marginale hytteområder. Forutsatt riktig dimensjonert og riktig montert, har biofilter-anlegg for gråvann god renseseffekt og fungerer også tilfredsstillende under varierende belastningsforhold.

I sårbare område med marginale grunnforhold, som ofte er tilfellet i områder med fritidsbebyggelse i fjellet og langs kysten, vil kildeseparerende avløpsløsninger, med avløpsfrie toalettløsninger, være godt egnede renseløsninger for å redusere faren for forureningskonflikter i forhold til utslipp av avløpsvann og brukerinteresser i hytte-området.

Forventet rensegrad for ulike parametere og anleggstyper

Type teknisk avløpsløsning	Forventet fjerning (%)			
	Tot-P	BOF ₅	Tot-N	Bakterier
Biologisk toalett ¹ , gråvann uten rensing	80%	40-75%	90%	3-4 log
Infiltrasjonsanlegg	>90%	>90%	30-50% ²	4-6 log
Filterbedanlegg/konstruert våtmarksfilter	>90%	>90%	>50%	4-6 log
Biologisk-kjemiske minirensesanlegg	90%	90%	20-40%	2-3 log
Biologisk-kjemisk minirensesanlegg/etterpolering	90-95%	90-95%	20-40%	4-5 log
Biologisk minirensesanlegg	15-60% ³	>90%	20-40%	1-2 log
Kjemiske minirensesanlegg	90%	50-70% ⁴	20%	1-2 log
Avløpsfri toalettløsning og gråvannrensesanlegg ⁵	95%	95%	95%	6-12 log
Sandfilteranlegg	0-80% ⁶	>90%	20-50%	3-6 log
Kun slamavskiller	5-10%	20-30%	5-10%	0-1 log
Tett tank for alt avløp ⁷	100%	100%	100%	100%
Tett tank for WC, gråvann uten rensing	80%	40-75%	90%	3-4 log

1 log = 90%, 2 log = 99%, 3 log = 99,9%, 4 log = 99,99%.....osv.

1. Avløpsfritt toalett
2. Store lokale variasjoner, avhengig av løsmassenes sammensetning og mektighet
3. Biologiske minirensesanlegg som er optimalisert for fosforrensing kan rense opptil 60 % fosfor
4. Opptil 70% organisk materiale kan fjernes i kjemiske minirensesanlegg
5. Total renseevne vil avhenge av renseløsning som velges for gråvannet
6. Avhengig av filtermaterialets fosforbindingsegenskaper
7. Fjerner alt lokalt, men avhengig av renseeffekt på kommunalt anlegg